

Oponentský posudek k DP Bc. Karolíny Kumžákové – Klíčové kompetence očima češtináře

Diplomová práce Karolíny Kumžákové vychází z koncepce nové strategie vzdělávání reprezentované RVP. Tato strategie akcentuje klíčové kompetence, jejich provázanost se vzdělávacím obsahem a uplatnění získaných vědomostí a dovedností v praktickém životě.

V teoretické části autorka představuje kutikulární reformu, která do české školy přinesla právě klíčové kompetence, definuje tento pojem a profesi učitele. Posledně jmenovanou kapitolu, tedy kapitolu pojmenovanou Učitel-češtinář, nepovažuji za příliš zdařilou, zaměřuje se na profesi učitele, nikoliv konkrétně na učitele češtiny (tomu je věnován jeden stručný odstavec, který je navíc formulován velmi vágně). V teoretické části postrádám větší zaměření na předmět český jazyk a literatura a na konkrétní příklady toho, jak lze v tomto předmětu klíčové kompetence rozvíjet.

Jádrum práce je praktická část, kterou tvoří analýza rozhovorů se třemi učiteli. K metodologii celého výzkumu mám několik poznámek. První směřuje k celkové formulaci výzkumného problému, resp. výzkumných otázek. Při čtení textu se nelze ubránit dojmu, že si autorka nejprve stanovila hypotézy a až poté přemýšlela o formulaci výzkumných problémů (v textu jsou hypotézy a otázky řazeny také v tomto sledu, viz např. na str. 31: *představíme metodologii výzkumu, formulujeme hypotézy, výzkumné otázky a cíle práce*, to považuji za závažnou metodologickou chybu. Formulace hypotéz také není dle mého názoru úplně v pořádku, hypotézy připouštějí dvě možnosti (H3: *Postoj učitelů k rozvoji klíčových kompetencí je negativní nebo lhostejný*, s. 35). Druhá moje poznámka se týká způsobu analýzy a vyhodnocení dat. Autorka neuvádí, jak nasbíraná data dále zpracovala, zda byly nahrávky rozhovorů přepsány, a zejména jakým způsobem data analyzovala. Na s. 37 je uvedený postup při zpracování dat: bod 6 *Zvolili jsme vhodnou metodiku analýzy dat*. Metodika ale není blíže popsána. Rozhovory byly řízené a probíhaly podle předem připraveného scénáře, podle tohoto scénáře jsou také prezentovány závěry (scénář je uveden v přílohách). Autorka uvádí ukázky konkrétních odpovědí respondentek, rovina zobecnění ale příliš přesvědčivá není (ačkoliv je zřejmé, že v počtu tří respondentů není velké zobecnění možné). V některých případech autorka pouze zopakovala repliku respondentky. Např. [...] *já tu změnu nepřičítám té reformě, spíš celkovému vývoji ve společnosti* (citace z rozhovoru). *Na rozdíl od Emy nepřičítá změny reformě, ale celospolečenskému vývoji* (závěr), s. 52. Jindy je zobecnění na tak malý vzorek přehnané: *Jak jsme již zmínili, znalost jednotlivých klíčových kompetencí stanovených kurikulárními dokumenty klesá s počtem odučených let*, s. 47.

Pro některé závěry autorka používá data, která neodpovídají vytyčeným cílům práce: *Změna výuky se zavedením klíčových kompetencí. První téma se zaměřovalo na změnu výuky se zavedením klíčových kompetencí. První dvě respondentky nemají zkušenost s předešlým modelem, zkušenost čerpají z vlastního studia na střední škole*, s. 52. V tomto smyslu tedy nelze danou odpověď hodnotit, nejde o zkušenost z pozice učitele.

Podobně jako v teoretické části práce i zde postrádám větší zacílení na předmět český jazyk a literatura, uvádění konkrétních příkladů a jejich kritické hodnocení. Jde zejména o provázanost se vzdělávacím obsahem, jak zmiňuji v prvním odstavci tohoto posudku.

Z formálního hlediska mám pouze drobné připomínky: při označování škol bych doporučila jinou formu (např. A, B, nebo nějaké zástupné jméno) než je *určení škola, na níž odučila svou praxi Ema* apod., tento způsob je velmi nepřehledný; analýza by si celkově zasloužila přehlednější způsob zpracování, některé informace by bylo možné třídit pomocí tabulek nebo nějakým jiným graficky přívětivým způsobem.

Závěr

Přes uvedené připomínky práce splňuje požadavky pro diplomové práce a doporučuji ji k obhajobě. V závislosti na průběhu obhajoby doporučuji hodnocení velmi dobře.

V Praze 28. 8. 2018

Mgr. Kateřina Šormová, Ph.D.